

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten.

HEXACHLOROPHEEN ALS HUID-DESINFECTANS

Commentaar op het artikel van collega M. J. DE BRUIN¹ wil ik in de volgende punten samenvatten:

1e. Het artikel geeft geen inzicht in de wijze waarop de beide groepen van personen bij elke séance uit het vaste operatie-personeel werden samengesteld. Gezien de lange nawerking van hexachloropheen zal waarschijnlijk elke deelnemer voor de duur van het gehele onderzoek bij één der twee groepen zijn ingedeeld. Individuele factoren kunnen nu op het resultaat van het onderzoek aanmerkelijke invloed hebben gehad. Het verschijnen van bacteriën in 2 verschillende handschoenen behoeft niet op 2 onafhankelijke oorzaken te berusten indien deze handschoenen afkomstig zijn van dezelfde persoon, nog minder, wanneer op dezelfde dag linker en rechter handschoen van éénzelfde proefpersoon worden onderzocht.

2e. Uit het meegedeelde volgt, dat bij de contrôle-groep op zijn minst in 7 van de 10 gevallen de conclusie van een infectie gebaseerd was op het aantonen van 1 bacterie in een monster van 1 cm³ bouillonsuspensie. Uit welke totale hoeveelheid dit monster afkomstig is, kan de lezer in het geheel niet beoordelen. Hoe dit ook zij, tot het al of niet besmet zijn van een handschoen werd besloten op grond van een werkwijze die aan het toeval een grote invloed gaf. Men dient voorts te voorkomen dat het desinfectans nog op de voedingsbodem zijn werking kan blijven ontplooien en zou aan andere voedingsbodems dan de gebruikte glyucose-agar de voorkeur hebben kunnen geven.

3e. De schrijver vindt van 52 hexachloropheen-handschoenen 11 besmet en van 76 contrôle-handschoenen 10. De door hem gebruikte statistische toets doet hem geen verschil zien tussen beide methodes. Deze gevolgtrekking houdt onvoldoende rekening met de grondslag der statistische methodiek. Het is zeker denkbaar, dat er geen wezenlijk verschil bestaat in de doeltreffendheid van beide wasmethodes, maar het zou ook mogelijk kunnen zijn, dat bij vergroting van de proefreeks blijkt dat het voor hexachloropheen ongunstige verschil gehandhaafd blijft en „significant” wordt.

Het laatste bezwaar heeft overigens geen praktische betekenis meer. Opzet en uitvoering van het verrichte vergelijkende onderzoek laten niet toe, dat de resultaten met hulp van statistische methodes worden geïnterpreteerd.

¹Literatuur: M. J. DE BRUIN (1952) *N.T.v.G.* 96, 1328.

Amsterdam, 13 Juni 1952

M. F. POLAK

Korthedshalve werden methodiek en vooral de kweektechniek slechts summier en onvolledig in het artikel vermeld. Het bacteriologische onderzoek is, als peiler van de nieuwe wasmethode inderdaad uitvoeriger gebeurd dan staat aangegeven. Daarom ter toelichting nog de volgende punten.

1e. Halverwege de proefneming wisselden de deelnemers van zeepsoort en wasmethode.

2e. In het bacteriologisch laboratorium werden steeds monsters genomen uit 3-5 cm³ bouillonsuspensie, nadat deze goed was geschud met de inhoud der handschoen. Daarmede werd geënt zowel op glyucose-agar, als op bloedplaten, welke platen bij 37° C in de broedstoom werden geplaatst. Enkele series werden voortgezet tot 2 maal 24 uur.

Bovendien werden nog contrôle-kweken ingezet uit handschoenen van ongewassen handen, en bij proefpersonen die volgens de nieuwe wasmethode hadden gewassen met gewone zeep en daarna 1½ uur met handschoenen aan hadden rondgelopen. Bij de laatsten werden duidelijke verschillen gevonden met de „hexachloropheen groep”.

3e. Toegegeven moet worden, dat van statistische kant bekeken, een vergroting der proefreeks beter ware geweest. Voor de klinische beoordeling gaven evenwel de doorslag:

a. andere, zeer uitvoerige kweekproeven uit de literatuur;

b. het feit, dat wij geen enkele keer pathogene bacteriën hebben gekweekt.

Leiden, 21 Juni 1952

M. J. DE BRUIN